

Možno tedy úhrnem říci o současném stavu otázky metod v německé vědě o státním právu a nadto šířeji vůbec v německé vědě právní toto:

Jednostranně logistický právní pozitivismus, který vyvrcholil v ryzí pravovědě, jest mrtev. Právo nesmí se pojímati jen normativně, nýbrž zároveň jako jev tkvící ve světě, jaký jest. Nechceme-li juristický obraz světa libovolně zúžiti a vyloučiti duchovědnou diskusi právě o nejústřednějších problémech a pojmech právní vědy, pak musíme zahrnouti do pravovědného nazírání také oblast bytí, pokud jest právně relevantní. Podle postavení a polohy problému jest pak různá metoda, které nutno použiti, podle toho je také užití buď statického anebo dynamického měřítka. Nemůže tedy býti jediná metoda stejným způsobem pro všechna právně vědecká zkoumání universálním lékem; naopak postup jest přizpůsobiti vždy svérázu dotčeného problému. Potud jest metodický synkretismus, proti němuž se tolik bojovalo, přímo nezbytný v právní vědě. Při tom jest již dnes mínění shodné, že především nutno konstruktivně logistickou metodu při výkladu, konstrukci a pojmech účelových nahraditi teleologickým nazíráním na právní hodnoty. Pouze pokud jde o ideálně typické pojmy podstatové — k nimž patří nejen ryze normativní pojmy ve smyslu logického práva přirozeného, jak tvrdí Kelsen, nýbrž též a to především také pojmy kotvící v bytí — nutno metodu teleologickou nahraditi metodou fenomenologickou. Při tom není úkol duchovědně školeného juristy — jak jsme ukázali — omezen na apriorní rozbor pojmů podstatových, nýbrž záleží zároveň na tom, aby ukázal, jak se tyto pojmy projevily v dějinné skutečnosti a co je jejich zvláštní historickou strukturou.

Zároveň s tímto obratem k duchovědnému myšlení v německé vědě o státním právu změnilo se i pojetí poměru státu a práva. Poměr státu a práva není podle dnes panujícího mínění poměrem totožnosti, nýbrž jsou to dvě samostatné společenské oblasti, které jsou vůči sobě navzájem v poměru rovného s rovným. Stát nejví se již veskrze jako tvůrce práva, nýbrž nejprve pouze jako tvůrce politických aktů, které se stávají akty právními teprve, když je právní pospolitost legitimuje. Stát, který se chce zakládati na právu t. j. býti právním státem, může toho dosáhnouti jen, když se sám právu podrobí. Positivní právo při tom není než výrazem, tou kterou normou konkretisované ideje práva, která v právním státě zavazuje všechny instance čítaje v to i moc zákonodárnou. Tak se ukazuje i zde jako ve změně metodických základů, že výsledkem krise, do které německou vědu o státním právu vernal přes míru vystupňovaný právní pozitivismus, jest vědomé navazování na transpositivní měřítka, na nadpositivní právní řád, jež jediné může zabezpečiti právně vědecké nazírání skutečně životu blízké.

(Přeložil Dr. O. Materna.)

DR. J. KOSE:

MEZINÁRODNÍ ORGANISACE DUŠEVNÍCH PRACOVNÍKŮ.

Každý, kdo se zabývá problémy, týkajícími se duševních pracovníků, narazí hned s počátku na obtíž definice a přesného ohraničení duševního pracovníka vůči jiným kategoriím pracovníků. Z řady definic, které se pokoušely tuto otázku vyjasniti, nejzávažnější je ta, na které se usnesl v roce 1927 IV. kongres mezinárodní konfederace duševních pracovníků a která stanoví, že »duševní pracovník je ten, kdo vynakládá k ukojení svých existenčních potřeb úsilí duševní, které, spojeno s iniciativou a osobností, u něho převládá pravidelně nad úsilím fyzickým«. Tato definice podtrhuje požadavek iniciativy, osobnosti a týká se duševních pracovníků profesionálních. V praxi ovšem je přesné rozhraničení obtížné, neboť je nesnadno určit, zda převládá činnost duševní či tělesná, na př. u strojvůdce lokomotivy, u zubního technika, u stenografky, u hudebníka, atd. Obtíž se zvyšuje rozdíly v terminologii anglické, francouzské, německé, atd. které mají pro jednotlivé kategorie duševních

pracovníků různé termíny buď podle toho, jde-li o vyšší či nižší služby nebo zase podle toho, jde-li o zaměstnance veřejné či soukromé, atd.

Mezinárodní organizace duševních pracovníků jsou většinou novějšího, poválečného data, ačkoliv několik jich vzniklo již na počátku tohoto století. Jejich počet, vezmeme-li v úvahu jen organizace, vykazující určitou stabilitu a mající národní odbočky ve větším počtu zemí, dosáhl asi 50. Jsou to většinou organizace profesionální sdružující duševní pracovníky stejného oboru (lékaře, hudebníky, literáty, žurnalisty, profesory, atd.) Tendence mezinárodní organizace podle povolání se zesiluje, tvoří se stále nové a specialisovanější organizace, takže již velmi málo oborů duševních pracovníků nemá své mezinárodní organizace (na př. inženýři). Vedle organizací odborných paralelně jeví se tendence po organizaci všeobecné, nadoborové. Největší takovouto všeobecnou organizací je *Mezinárodní konfederace duševních pracovníků* (Confédération internationale des travailleurs intellectuels C. I. T. I.) založená 1923 v Paříži za účasti delegátů z Belgie, Bulharska, Československa, Francie, Finska, Holandska, Italie, Norska a Polska. Cílem této internacionály je koordinace snah členských konfederací národních, nescoucích se ku zlepšení hmotných, mravních i sociálních poměrů duševních pracovníků a k utužení vzájemné spolupráce mezi nimi. Sídlo konfederace je dosud v Paříži, kde bydlí generální sekretář pan *Louis Gallié*. Jedním z přidružených sekretářů je Čechoslovák prof. *E. Siblik*. Členy konfederace jsou národní organizace v Bulharsku, Finsku, Francii, Velké Británii, Holandsku, Polsku, Rumunsku, Jugoslavii, Rakousku a Československu. Čsl. konfederace je jednou z největších, sdružujíc duševní pracovníky téměř všech oborů. Vykazuje 59 organizací s téměř 250.000 členů. (Předsedou je prof. dr. ing. *VI. Brdlík*, sekretářem ing. *Junek*, sekretářem pro zahraniční věci prof. *Veitz*. Kancelář Praha I., Jilská č. 4). Konfederace pořádá každoročně kongres, poslední osmý byl konán 1930 v Londýně. V mezidobí spravuje záležitosti konfederace výkonný výbor volený z rady, do které každá konfederace vysílá dva delegáty. Celkový počet členů C. I. T. I. je asi $\frac{5}{4}$ mil. Bohužel tvoří ji zatím jen státy evropské, mezi kterými chybí Německo, Italie, Rusko, atd. Přes to C. I. T. I. je relativně největší organizací mezinárodní a požívá proto značného vlivu také v oficiálních organizacích ženevských, kde se jí dostalo zastoupení jak v Mezinárodní komisi pro duševní spolupráci (jediným členem), tak v Poradní komisi pro duševní pracovníky při Mezinárodním úřadu práce (čtyřmi členy, mezi nimiž prvé dva roky trvání komise byl prof. dr. *VI. Brdlík* zastoupený prof. *Siblikem*, v dalším období min. rada ing. *P. Koller*. Pracovní program konfederace je velmi široký a řídí se dle aktuálních potřeb duševních pracovníků ať po stránce sociální, (kolektivní smlouvy, ochrana vynálezců, pracovní poměry v jednotlivých oborech, nezaměstnanost a nadprodukce intelektuálů) kulturní (mezinárodní spolupráce vědecká, výměna knih a studijních pomůcek, zřízení universitního města v Paříži, adresáře duševních pracovníků, atd.) nebo i politické (hájení zájmů intelektuálů pomocí zvláštních parlamentních skupin).

Jinou organizací všeobecného rázu, přes to však velmi odlišnou od předešlé, je *Federace unii intelektuálů* založená r. 1924 ve Vídni princem Rohanem. Na rozdíl od C. I. T. I. nejde zde o vrcholnou mezinárodní organizaci syndikátního rázu, nýbrž spíše o jakýsi elitní mezinárodní klub intelektuálů, pod jehož patronancí na výročních kongresech se setkávají vynikající spisovatelé, umělci, učenci, atd. V čele čsl. národní odbočky stojí universitní prof. dr. *J. Tille*, který též organizoval V. kongres federace, konaný v říjnu 1928 v Praze.

Z organizací profesionálních čelné místo zasluhuje *Mezinárodní federace žurnalistů* (Fédération Internationale des Journalistes FIJ) založená 1926, se sídlem v Paříži. Tato velmi agilní organizace, v jejíž čele je generální sekretář *St. Valot*, sdružuje národní organizaci žurnalistů téměř všech důležitých zemí kromě Spojených Států a Ruska a vyvinuje mnohostrannou činnost pomocí řady komisí, časopisů, výročních kongresů, atd. FIJ je jedinou organizací profesionální, které se dostalo zastoupení v Poradní komisi pro duševní pracovníky při Mezinárodním úřadu práce, v níž na její popud byla řešena otázka tak zv. klausule svědomí, upravující postavení žurnalisty, jehož list změnil zásadně svoji orientaci a který nechce změnit způsob svého psaní.

Ve světě novinářském vedle FIJ existuje ještě *Mezinárodní Unie žurnalistických asociací*, založená již 1894 a sdružující jak redaktory — zaměstnance, tak i majitele listů — zaměstnavatele. Svůj zájem soustřeďuje na technický pokrok listu. Odborný tisk má svoji zvláštní *Mezinárodní federaci technického tisku* založenou r. 1925 se sídlem v Paříži. Do kategorie mezinárodních organizací novinářských patří též *Mezinárodní asociace žurnalistů, akreditovaných u společnosti Národů*, založená r. 1921 v Ženevě, která přes obmezený počet členů má značný morální vliv a je oficiálně uznána generálním sekretariátem Společnosti Národů, který kontrastuje členskou legitimaci.

Lékaři sdružili se od roku 1926 v *Mezinárodní profesíonální asociaci lékařskou* (Association professionnelle internationale des médecins APIM) se sídlem v Paříži. Tato vydává čtvrtletní revui a sdružuje národní federace z více než 30ti států včetně ČSR. Pořádá mezinárodní kongresy a četné ankety o stavovských otázkách, jako boj proti šarlatismu, postavení lékaře v sociálním pojištění, otázka profesionálního tajemství, atd. Vedle APIM existují specialisované organizace jako *Mezinárodní asociace školních lékařů* (od r. 1910 v Paříži), *Federace zubních lékařů* (od roku 1900 v Bruselu) atd. Také *lékárníci* mají svoji mezinárodní federaci založenou r. 1912 a sídlící v Bruselu. *Mezinárodní rada ošetřovatelek* založena byla r. 1890 a sídlí nyní v Ženevě.

V oboru *technickém* chybí dosud všeobecná mezinárodní organizace inženýrů. Za to slovanské státy mají již svoji *Federaci slovanských inženýrů* sdružující národní organizace ČSR, Polska, Jugoslavie a Bulharska. V poslední době množí se pokusy o vytvoření federace světové, na mezinárodním kongresu inženýrském v Tokiu 1930 podal v té věci návrh čl. delegát ing. St. Špaček. Z organizací odborných na poli technickém existují *Mezinárodní federace inženýrů-poradců* (od 1913 v Bruselu) *Mezinárodní Unie odborných inženýrů pro vrtací práce* od r. 1894 ve Vídni a *Mezinárodní federace vynálezců* od r. 1900 v Paříži.

Advokáti měli od r. 1903 svoji mezinárodní asociaci ve Vídni, její činnost však zanikla a 1929 ustavena v Bruselu nová federace. Také *aktuárové* mají od r. 1895 v Bruselu permanentní komitě pro pořádání mezinárodních kongresů.

Velmi silně jsou organizováni umělci. Na prvním místě *umělci dramatičtí*, kteří v roce 1926 založili v Paříži *mezinárodní unii* sdružující jak umělce divadelní, tak jejich kolegy činné v kinematografu a v radiu. Jinou světovou organizací na poli divadelním je *Société Universelle du Théâtre*, založená 1926 ředitelem pařížského Odeonu Gémierem, která však není na rozdíl od předešlé organizací syndikátní, nýbrž sdružuje interesenty o mezinárodní kooperaci divadel jak z řad herců, tak z řad ředitelů, autorů atd. *Hudebníci* mají svoji *mezinárodní unii* v Bruselu, která má velmi rozsáhlý program sociální a v poslední době se exponuje hlavně pro ochranu hudebníků vůči konkurenci, kterou jim působí rozšíření mechanické hudby a bezdrátové telefonie. Tato unie má na 75.000 členů vesměs evropských, ale patří k nim na rozdíl od většiny ostatních též organizace ruská. Ve Vídni bylo zřízeno 1927 pod patronací C. I. T. I. *Mezinárodní bureau hudební*, které se snaží o centralisaci dokumentů a informací, zajímavých jak výkonné hudebníky, tak skladatele a učitele hudby. V Československu je dobře známa *Mezinárodní společnost pro moderní hudbu*, založená 1922, která konala v Praze své festivaly 1924 a 1925. Sídlo má v Londýně. Jednou z nejmladších organizací je *Mezinárodní asociace kritiků* se sídlem v Paříži. Za to *Mezinárodní asociace literární a umělecká* existuje asi 40 let. Soustřeďuje svůj zájem na otázky autorského práva, pořádá četné oblesané kongresy a podporuje účinně činnost oficiálního *Mezinárodního úřadu pro ochranu uměleckého, literárního a průmyslového vlastnictví v Bernu*. Pro úplnost budiž uvedena ještě *Mezinárodní konfederace autorů a hudebních skladatelů a Mezinárodní federace umění, literatury a vědy*, oboje v Paříži. *Architekti* nemají sice dosud své internacionály, za to ale stálý sekretariát, který pořádá mezinárodní kongresy.

Co se *týče učitelských* organizací, přichází v první řadě v úvahu *Mezinárodní federace učitelských spolků*, založená 1926 a čítající dnes přes 1/2 mil. členů, mezi nimi národní organizace Francie, Anglie, Německa a také ČSR. Tato federace vydává revui, pořádá kongresy, ankety a stará se o pokrok ve

školství a zlepšení posice učitelovy po stránce mravní, sociální i hospodářské. *Mezinárodní úřad učitel-ských federací*, založený 1925 v belgickém Gentu čítal kdysi 400.000 členů, avšak po válce pozbyl významu na prospěch předešlé organizace. Za to *Světová federace výchovná*, založená 1923 vyvíjí činnost velmi extensivní, její kongresy shromáždí po každé několik tisíc účastníků z řad pedagogů všech kategorií od mateřských škol až po university. Sídlo federace je v Americe, anglosaský živel převažuje. Středoškolská profesora mají od roku 1912 v Paříži svůj *Mezinárodní úřad národních federací středoškolských profesorů*. Tato organizace vykazuje velmi seriosní činnost, ČSR. se aktivně účastní a organizovala 1923 zdařilý mezinárodní sjezd v Praze. *Internacionála školských pracovníků*, založená 1925 v Paříži vykazuje sice 700.000 členů, z toho však 650.000 tvoří sovětská Rusové a ostatek komunistické frakce různých zemí. Konečně do této kategorie patří *Mezinárodní úřad výchovný*, založený 1926 při ženevském Institutu Rousseauově.

Mezi organizace duševních pracovníků dlužno též počítati *Mezinárodní federaci akademicky vzdělaných žen* se sídlem v Londýně, která má přes 30.000 členek po celém světě, zřizuje klubovní domy, opatřuje mezinárodní stipendia, sleduje otázku ženského studia a pořádá kongresy, z nichž poslední 1930 v Praze. O mezinárodních *studentských* organizacích se v tomto článku nebudeme zmiňovati, za to sluší uvést tak zv. *Mezinárodní studentskou službu* (International Student Service I. S. S.) v Ženevě, která z původního pomocného komitétu pro evropské studenty při Světové federaci křesťanského studentstva se vyvinula v mezinárodní hnutí universitní, pořádají cikaždoroční kongresy, vydávající revuei »Vox Studentium« atd.

V oboru duševních pracovníků organizační proces není zdaleka u konce. Při jejich individualismu jeví se tendence přílišné specialisace a tříštění. Také přirozeně mohou jen takové mezinárodní organizace vyvinouti dostatečnou akci, které se opírají o značný počet solidních organizací národních. Existence těchto posledních je podmíněna poměrně vysokým stupněm intelektuelní a organizační vyspělosti, ke které v mnohých státech chybí dosud předpoklady. Mezinárodní hnutí duševních pracovníků nedovedlo se dosud včleniti organicky do společnosti rozdělované schematicky na svět kapitálů a práce. Na tom, jak upraví svůj poměr k těmto dvěma složkám, bude záviseti jeho budoucnost.

DR. C. HARAOUÍ:

VÝVOJ REPUBLIKÁNSKÉ DOKTRINY.

Francouzští historikové se zabývají studiem prvních let Třetí Republiky. Okliky Thiersovy, pokus o opětne nastolení monarchie vévody de Broglie, řečnický vliv Gambettův, jsou oceňovány každým autorem podle jeho temperamentu a zálib. Každá studie má tudíž zvláštní zabarvení, což osvědčuje, jak je těžko psáti historii, i když jsme zcela blízko událostem a když máme k dispozici jak doklady tak i svědky.

Přes to však nad těmito výklady máme zřejmá fakta a povšechný závěr, který z nich plyne.

* * *

Celkem první dvě desetiletí po francouzsko-německé válce r. 1870/71, se vyznačovala boji — tu hluchými, tu ostrými — mezi monarchistickým a republikánským pojetím státu. Toto ponenáhlu sílilo i když z počátku měl francouzský parlament nepochybně více zvolených monarchistů než republikánů. Monarchisté byli váhaví a nejednotní. Republikáni měli za sebou lidové mínění, nepřátelské království na základě zkušeností, které dopadly špatně r. 1830 a 1848, a nepřátelské císařství, které bylo právě příčinou pohromy. Katolická církev neoddělila posud svoji věc od věci monarchie. Jestliže